

– Kimenjen, tehát az utcára és védje magát, amíg még van emberi formája, vagy az engedelmes Jézus türelmével várja halálát, megváltva mindenki által most már önmagát.

– Tudós tehát Bulányi páter vagy igehirdető. Dogma az ige vagy alkalmazott életelv. Még nem tudtam eldönteni, de hogy napok, hetek óta ezen (is) töprengök, a páter prédikációinak tulajdonítom. Mi lenne, ha Ő döntene el? Budapest 2007-04-01 Dr. Nagy Bálint – egy nem ateista, de sajátos világfelfogású plebejus.

IN MEMORIAM

INCZÉDY PÉTER

EGY CSEPP EMBERSÉG...

Talán sokan emlékeznek még erre a címre, ami a Magyar Rádió - akkor még Kossuth néven, ma MR-1-en - sugárzott különböző ismert hazai személyiségeket megszólítva a sorozatban, majd az elhangzottakat könyv alakban is megjelentette. Levelet írtam a műsor szerkesztőjének abban a reményben, hogy Gyurka bácsinak is jut majd egy oldal az „Egy csepp emberség” című könyvben. Ha már egy lélegzetnyi riportidőt nem szenteltek akkor neki.

Íme a levél, megszólítás nélkül másolom ide:

Először csak figyeltem erre a műsorra, később megszerettem. Megszerettem, mert egy lélegzetnyi időre megállásra készített. A műsorban megszólalóknak ars poeticáját hallottam ki, a megidézett mesterek mondataiban. A megszólalók legtöbbször már elhunyt gondolkodók napjainknak szóló üzenetét tolmácsolták. Magam most szakítanék egy kicsit ezzel a gyakorlattal, mert egy köztünk élő személy tanításának egyik pillérét szeretném itt elmondani.

Egy köztünk élő emberét, aki nem politikus, nem tagja a Tudományos Akadémiának és más világi, vagy egyházi felekezetnek kitüntető címét sem viseli. Ő maga piarista tanárnak tartja magát, aki hitbéli elkötelezettségével járja az evangéliumi utat. Bizonyára sokak előtt nem ismeretlen neve sem; Bulányi György páteré, aki életével hitelesítette s hitelesíti ma is szavait, mondhatnám úgy is, hogy az ige hirdetését.

Tőle hallottam ezt az akár nyelvújításként is jellemezhető szót: a kapzsi ellentétéként megalkotott „adzi”-t. Sokan vagyunk, mert magamat sem vonhatom ki ebből a többes számból, akiket olykor a többit birtoklás vágya vezet, de szerencsére még sokan vannak, akiknél az adás előbbre való. Ők azok, akik a kapni valamit, az adni valamit-tel gondolják ellensúlyozni.

Legyen az megfogható, elfogyasztható anyagi, vagy a lélek épülését szolgáló szellemi adomány. Számomra ezért a kapzsi mellett, az önzetlen adakozás igényét kifejező „adzi” nyelvújító szó üzenete is lehet egy megállója az Egy csepp emberségnek. Már csupán csak a hegeli dialektika jegyében is.

A szerkesztő nem vállalkozott e szöveg közlésére a könyvben. Legyen hát itt ez is egy darabja emlékezésünknek.

MIKLOVICZ LÁSZLÓ

HOMÍLIA...

Nagyböjt 5., Jer 31,31-34 ; Zsid 5,7-. Jn 12,20-33

Köszöntés: ... A Jn. evangélium mondatait hallgatva az embernek az a készítése támadhat, hogy megnézze a szinoptikusokat is, hogy szerepelnek-e hasonló tartalmú mondatok náluk. Ennek a készítésnek bizony engednünk is kell, hogy jól megértsük és gondolkodásunk részévé, magatartásuk összetevőjévé váljanak ezek a jézusi tanítások. Persze nem csak a mostani év. részlet esetében kell ezt megtennünk, hanem általában is, amikor szorgalmasan olvasgatjuk a napi evangéliumot. Jelen esetben az a kellemes meglepetés ér bennünket, hogy mind a 4 evangéliumban szerepelnek Jézus követésével kapcsolatos kitételek, sőt Lukácsnál 3 esetben is. Igen magasra van téve a mérce és felmerülhet a kérdés, hogy ki tudja átugrani?

Vizsgáljuk is meg mindegyik üzenetet, hiszen igazi nagyböjti gondolatokat találunk bennük!

Mk és Mt evangéliumában szinte szó szerint ugyanazok a mondatok szerepelnek, ami nem is csoda, hiszen Mt sok mindent átvett Mk-tól, többek között ezt is. Ezt olvassuk náluk: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, és vegye föl keresztgerendáját, és úgy kövessen engem. Aki ugyanis meg akarja menteni életét, tönkre fogja tenni, aki viszont tönkreteszi életét (érttem és) az örömmüzenetért, meg fogja menteni azt.”

Lukácsnál is nagyon hasonló a megfogalmazás, de van benne egy fontos kitétel, mégpedig ez: naponta... vegye fel keresztjét naponta, tehát nem egyszeri alkalomról van szó.

Kérdés: mit is kell értenünk Jn, Mk, Mt és Lk által közölt jézusi tanításon? Négy pontban próbálom megfogalmazni:

1. Jézus, akárcsak egy hegyivezető, ragaszkodik ahhoz, hogy tanítványai „mögötte” járjanak, ahelyett, hogy őt

felülbírálván (mint pl. Péter) „jobb”, „szélesebb-kényelmesebb” utakra térnénk „előtte” vagy nélküle. Tehát nekünk is Jézusra figyelve, a tanítását magunkévá téve, a nyomában kell járnunk. Ha szentírási nyelvezetet használunk, akkor a pásztor és az őt követő bárányok hasonlatát is magunkévá tehetjük.

2. „...tagadja meg önmagát” A mai fiatalok azt mondanák erre, hogy ez nem valami trendi szöveg. Légy önmagad, valósítsd meg önmagad, bontakoztasd ki az egyéniséged, na ez már trendi szöveg. Azonban Jézus felszólítása nem azt jelenti, hogy az ember az „egész személyiségét”, „a maga lényegét”, „igazi énjét” tagadja meg, hanem csak olyasmit, hogy „saját elgondolásait és saját mércéit”, ill. „önfenntartási ösztönét” tagadja meg. Vagyis személyiségének azokat a „részeit”, amelyek akadályt jelentenek Jézus követésében. Tehát helyes önismeretre törekedve gondolkodásomat és életemet Jézus mércéjéhez igazítom.

3. „...vegye föl keresztgerendáját” A keresztgerenda a keresztnek a vízszintes ága, amelyet az elítélt sokszor maga vitt a vesztőhelyre. Jézus szóhasználatában a „kereszt” általánosságban annak az eltökéltségnek a képe, amely a vértanúhalál készségét is magában foglalja: ő maga így járta útját, és ezt az eltökéltséget minden követőjétől is elvárta. Elvárta azt is, hogy ne aggódalmaskodjanak életükért sem. Megkérdezhetjük magunktól, hogy Jézus követésünkre jellemző-e ez a fajta eltökéltség? Hajlandóak vagyunk-e fejlődni?

4. „...Aki szereti életét, elveszíti azt, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti azt az örök életre. Ez a mondat pedig a mai ev.-ban is így hangzott el és eléggé ellentmondásosnak tűnik, de mindenképpen talányosnak. Lk ev.-ban kétszer is szerepel, ezzel is kihangsúlyozva a jelentőségét. Először is azt kell észrevennünk, hogy az itt szereplő görög szó, a pszükhé az ember egész lényét, életének teljes valóságát jelenti, nem pusztán biológiai létezését. Jézus abszurdnak látszó tétele súlyát akkor értjük meg igazán, ha szembe állítjuk a szokványos felfogással, amire utaltam is már: „Az embernek meg kell valósítania önmagát – oly módon, hogy követi veleszületett önfenntartási ösztönét, mégpedig kemény versengésben a többiekkel.” Hiszen: A világ szerkezete olyan, hogy egyetlen lény sem maradhat életben, ha nem küzd meg másokkal a táplálékért, szükség esetén tönkre téve vagy fölfalva a másikat. Másfelől ez a létharc értelmes, mert mozgósítja az egyedek erőit, és a rátermettebbek életben hagyásával előmozdítja az élet fejlődését. Jézus szemlélete alapján vi-

szont így lehetne fogalmazni: az önmegvalósítás akarása pusztuláshoz vezet, az ember csak önmaga (látszólagos) tönkretételével hozhatja létre (igazi) önmagát. Voltaképpen nem olyan nehéz belátni ennek igazságát. Vörösmarty szavával: „Kéjt veszít, ki sok kéjt szórakozva kerget, csak szerénynek nem hoz vágya kint” Csak úgy utalásszerűen nézzünk egy példát: Aki úgy véli, önmegvalósítása érdekében az alkoholtól a droig bármit megengedhet magának, abból hamarosan biológiai és pszichikai roncs lesz. De az is igaz, hogy aki nem törődik másokkal, hanem csak önmagáért létezik, annak egyre inkább megkövesedik a szíve és elveszít minden emberinek nevezhető tulajdonságot. Építő – tápláló kapcsolatai megszűnnek, bezárul önmagába, és lelki-szellemi halott lesz. Ugyanez társadalmi, sőt emberiség méretekben is helytálló: a pénzimádat példája. A gazdagság határokat nem ismerő hajszolása az élet tartós biztosításának káprázatával kecsegtet; a fogyasztói társadalmak állapota azonban szemléletesen tanúsítja, hogy valójában testi és lelki halált eredményez, az egyénre és a társadalomra vonatkozóan egyaránt. Mert az ember csak a másik emberre való megnyílásban, a másakra irányulásban, a másikért élésben válik elevenné. Csak önmaga, odaajándékozásával, „szétszórásával” talál rá igazi önmagára, igazi életére, igazi boldogságára. József Attila megfogalmazásban: „hiába fürösztöd önmagadban, / csak másban moshatod meg arcodat” (Nem én kiáltok). Ez még akkor is igaz, ha ez az „önosztogatás” olykor önmagunk „tönkretételének” tűnik, vagy javaink és biológiai életünk elvesztéséhez vezet. Jézustól Gandhiig ezt bizonyítja mindazok élete, akik komolyan vették a szóban forgó paradoxont.

Talán a mai ev. részletből vett mondattal fejezhetnénk be az elmélkedésünket, amely megerősíthet bennünk abban, hogy életünk rendeltetés szerű használatának nem csak evilági, hanem transzcendens jutalma is van: „...az megmenti azt az örök életre!”

Kívánom a kedves testvéreknek, hogy Jézus követésükre jellemző legyen, hogy az Ő nyomában járnak; Kívánom azt is, hogy az önnevelés erejével megszabaduljanak a jézusi úthoz nem illő gondolkodás és viselkedés módoktól; és a vértanúság elszántsága látszódjék meg az életükön; vállalják bátran az evilági életük látszólagos tönkretételét és legyenek boldogok mindezek következtében.